

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 30.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și
ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/2
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă girul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napoiază.

Un binefăcător al neamului.

— **Părintele prepozit I. M. MOLDOVANU donează averea sa de un milion spre scopuri culturale.** —

Blaj, 23 Oct. n.

(Al.) Bătrân și bolnav, obosit de povara celor optzeci de ani petrecuți într-o muncă neîntreruptă, părintele prepozit I. M. Moldovanu, simțind că ceasul din urmă nu mai poate întârzia mult, mai face un gest grandios, ca care își incunună bogata și rodnică lui activitate.

Din satul necunoscut de lângă valea Arieșului, generosul binefăcător de azi al neamului a pornit la școlile din Blaj, înainte de asta cu șaptezeci de ani. Elev al lui Cipariu, mai apoi tovarăș de muncă al lui, el își începe cariera ca profesor al liceului, mai apoi ca director, urcând treaptă cu treaptă, până ajunge în fruntea sfetnicilor, ce călăuzesc biserica noastră românească unită cu Roma.

Cât de vast era terenul de muncă înainte cu jumătate de veac! Câte începuturi mărețe s'au zămislit atunci, producând roadele frumoase de mai târziu!

Ioan Micu Moldovanu și-a împărțiat mintea lui bogată asupra tuturor terenelor de muncă. Începând cu adunarea dela Dumineca Tomii el a urmărit, cu cel mai viu interes, toate mișcărilor vieții noastre politice, rămânându-i destulă vreme, să scrie volume de istorie, manuale de școală și să susțină polemici literare, cu atâta vervă. Pe terenul economic ochiul lui ager a observat cât de înapoiat e neamul nostru, s'a pus deci pe lucru și îl aflăm între cei dintâi întemeietori ai institutelor noastre economice-financiare.

Crescut în lipsuri și sărăcie, obișnuit apoi cu viața austeră a călugărilor din mănăstirea Blajului, el a știut să realizeze economii și din leafla minimală — de 300 floreni — ce o avea ca profesor, reușind, cu vremea, să adune o comoară de bogății.

Și în munca aceasta febrilă, în goana după comoara fermecată, el a rămas tot așa de modest în pretențiuni, cum fusese în camera lui retrasă din vechia mănăstire a Blajului. El a realizat mimuni, căci goana lui după averi nu era satisfacerea unei porniri egoiste, ci era pornită din cel mai curat altruism.

El aduna averi — pentru alții.

El aduna comori, ca să dea neamului generații noue de oameni luminați, cari se vor orienta mai siguri în vălmășeala și mrejiile multiple ale vieții publice, după ce au avut răgaz să se adapteze mai în tihnă la izvorul științelor. Mai în tihnă, ca vechea generație a bătrânilor cu suflet de aur, cari au întâmpinat atâtea neajunsuri până să poată răzbi la liman.

Neamul nostru sărac și oropsit cum e, și-a manifestat și în trecut recunoștința față de acest om auster cu minte și inimă de aur, ridicându-l la cele mai înalte dignități ce le avea: „Asociațiunea” l'a chemat în fruntea ei; Academia Pa ales între nemuritorii literelor române; sinodul electoral din Blaj l'a

aflat destoinic să-l pună în numărul de trei al celor vrednici să poarte cărja vlădicească.

Cu fundațiunea aceasta princiară, marele binefăcător și-a asigurat pentru toate vremile titlul la recunoștința vie a generațiilor viitoare.

Sute și sute de elevi buni și silitori vor crește ajuțorați de marimă acestui Mece-nate, în o vreme când osemintele lui se vor fi făcut de mult una cu țărâna.

Dorim nobilului binefăcător al neamului, ca Dumnezeu să-i ușureze durerile boalei, rânduiindu-i încă zile de traiu, ca să se poată bucura și în viață de recunoștința cu care îi rămâne pentru totdeauna îndatorat, neamul și biserica românească.

Scrisoarea Ilustrității Sale părintelui prepozit Ioan Micu Moldovanu, prin care își transpune în-
 treagă averea Capitlului, ca fundațiune:

Excelentissime părinte Mitropolit!

și

Preavenerat Capitlul Metropolitan!

Cu venerațiune subțern sub I. literele fundaționale pentru fundațiunea, ce de mulți ani am avut intențiune a întemeia, dar fiind timpurile vitrege, am tot amânat așteptând o schimbare spre mai bine, când se pot dispune liber întru toate după dorința mea. Acum văzând, că stările lucrurilor chiar și în mare devin din ce în ce mai incurcate și mai nesigure, iar de altă parte, că zilele mele sunt numărate, rog pe Excelența Voastră și V. Capitlul metropolitan, să binevoiască a aproba fundațiunea aceasta și a o primi sub administrarea sa. Vor aduce cu sine anii următori, ca ea să fie mică, sau de ceva însemnătate, aceasta nu o pot prevedea, dar aceea o știu cu siguranță deplină, că sub administrarea Excelenței Voastre și a P. V. Capitlul, din partea aceasta eu nu va suferi nici o scădere. De aceea cu toată stăruința flească Vă rog a o primi.

(Urmează titlul realităților, legatelor și a hărățiilor de valoare, transpuse ca fundațiune, ce se evaluează la aproape un milion cor.)

Toate aceste Vă rog să binevoiți a le primi, mai observând numai aceea, că în literele fundaționale s'a scris, că-mi rezerv ad dies vitae folosința venitului, dar aci declar, că nu vreau folosi nici un ban din venitele fundațiunii — afară poate de venitul realităților din Blaj și Clujud, dacă zilele de năcaz mi se vor prea înmulți — ci din contră vreau mal depura din datorii.

Repetându-mi rugarea, ca să binevoiți a primi sub administrare fundațiunea aceasta, rămân

Blaj, 15 Octomvrie 1914.

Al Excelenței Voastre și P. V. Capitlul Metropolitan

plecat serv

I. M. MOLDOVANU,
 canonic metropolit, prepozit.

Războiul în Bucovina.

Transportul la Viena a moaștelor Sfântului Ion cel nou din Suceava. — Indoelile Românilor bucovineni.

Suceava, 23 Oct.

Se pare că guvernul austriac a pus mare preț pe salvarea moaștelor Sfântului Ion cel nou din Suceava și înainte chiar de apărarea Bucovinei de invazia rusească, autoritățile imperiale au ținut să pună la adăpost anticele relicvii de o eventuală răpire de către armatele pravoslavnice ale țării. În acest scop, sfintele moaște, cari se păstrează în biserica mitropoliei românești din Suceava, din timpul lui Alexandru cel Bun, au fost transportate la Viena, chiar din primul moment și o telegramă, apărută în ziarele de ieri, anunță că ele au fost depuse, în capela română din capitala Austriei.

Astfel, sfântul este deocamdată apărut de cuitropirea rusească...

Nu se știe într'adevăr dacă Rușii, în dragostea lor pentru cele sfinte, nu le-ar fi luat pentru totdeauna, intrând în Suceava și odată în stăpânirea lor, cine mai putea spera la readucerea lor? Căci sfântul acesta, pe care și-l dispută două puternice împărății, nu este om de rând. Adus în Moldova și depus întâi, în biserica Mirăuților din Suceava, de Alexandru cel Bun, el a fost mai pe urmă așezat în mitropolia locală și de numele său se leagă cele mai scumpe amintiri istorice ale Bucovinei.

El este chiar patronul acestei provincii și numele său este deopotrivă venerat și de Români și de Ruteni. La 24 Iunie, când se serbează patronul său, sosesc pelerini din regiunile cele mai îndepărtate ale Galiției și Ucrainei, chiar și din Polonia, și această zi este singura din an, în care Suceava își mai aduce aminte de fastul și gloria de odinioară.

Românii bucovineni țin în special la moaștele sfântului, adăpostit până acuma, în venerabila mitropolie a Sucevei și în el, dânsii văd un protector și ocrotitor al libertăților religioase, singurele — vai! — de cari se mai bucură astăzi.

Adus în vechea capitală a Moldovei, la sfârșitul secolului al 14, el exercită această protecție de mai bine de 500 de ani și face parte din viața intimă religioasă și culturală a Românilor din Bucovina. A intrat în tradiție și către el, se îndreaptă rugile bunilor creștini, când vre-un mare pericol îi amenință. Iar când sfântul le lipsește, cum este cazul acum, dânsii se simt măhniiți și lipsiți de ajutor!...

Așa a fost și în vremea când după strămutarea capitalei Moldovei dela Suceava la Iași, sub dominația lui Alexandru Lăpușeanu, Bucovina a rămas expusă invaziunilor Tătarilor și Cazacilor. De teamă, ca moaștele sfântului să nu fie profanate de barbarii aceștia, mitropolitul Dositeiu a luat hotărârea ca să le transporte la Leopold, în Polonia și acesta este al doilea mare pelerinaj pe care martirul patron al Bucovinei îl face, după aducerea sa de Alexandru cel bun, dela Ackerman, din Basarabia.

Numai după un veac, el a putut fi readus înapoi la Suceava și acum, asistăm la pelerinajul său, la Viena.

Aceasta este odiseea moaștelor sfântului Ioan cel nou și indoiala Românilor bucovineni când au văzut că a fost ridicat din anticul său locaș, e că, blândul martir care-i proteja de atâtea veacuri, nu le va mai fi restituit.

Iar temerea lor este cu atât mai mare, cu cât nu se știe care va fi soarta războiului sângeros care se desfășură și ne explicăm astfel măhnirea și durerea sufletească a Românilor bucovineni.

E o parte din credința strămoșească și trecutul lor glorios care s'a înstrăinat, prin transportarea moaștelor sfântului la Viena!...

Cei doi veterani.

Frumoasă, înălțătoare și emoționantă scenă!... Câtă poezie în scena celor doi bătrâni eroi, lângă sicriul marelui Căpitan?! Câtă duioșie în inimi și câtă mândrie în suflete?! Doi bătrâni eroi dela Plevna încărungiți de ani, se apropie de sicriul marelui Căpitan — cu ochii scăldați în lacrimi și cu brațele pline de flori de tufanică... Toți cei de față s'au dat de-o parte, lăsându-l să treacă. Cei doi bătrâni s'au apropiat de catafalca și au presărat pe corpul fostului lor căpitan florile ce le aveau în mâni. Apoi... s'au închinat și au sărutat mâna marelui mort. Cei doi credincioși ostași ai Domnitorului au izbucnit apoi în plâns... și amintirea lor în acele clipe, a răscolțit într'un șir calidoscopic legendarele vremuri dela Plevna, Rahova și Grivița.

Ce ploasă recunoștință din partea celor doi bătrâni eroi — marelui și viteazului lor fost Căpitan! Două brațe de flori... Și tot asemeni lor ar fi făcut și toți ceilalți veterani, cari ar mai fi putut veni să se închine pentru cea din urmă dată în fața marelui lor fost Căpitan...

În toți bate aceeași inimă curată și în sufletele tuturor se află aceeași ploasă recunoștință! Cei doi bătrâni au fost interpreții tuturor celorlalți tovarăși de mari viteji!... și ce frumos și curat li-e sufletul acestor eroi nenumărați!... umilți mucenici ai gloriei!

Și mă gândesc, că întocmai lor, sunt și eroii noștri fără de nume — vitejii filii ai neamului nostru sărac, cari luptă acum în luptă ca lei pe câmpuri udate de sângele lor, pentru nestrămutata lor credință față de țară și „împărat”! Și totuși mor eroici... necunoscuți, mândrii noștri viteji, cari merg cu pleptul deschis în ploaia de gloanțe dușmane...

Da, așa vă este ursit, să muriți!... eroi necunoscuți, dragii viteji ai neamului meu! Dar sângele vostru curat o să răsare sămânța dreptății pe care și noi o... așteptăm!... Sunteți eroi și în timp de pace și în vreme de război! Nu vă sperie nici sinistrul spectru al jandarmului infuriat... și nici ploaia de gloanțe dușmane în care vă aruncați cu piept deschis...

Aveți o credință, și aceea vă face eroi!...

Câtă asemănare între inimile voastre și a celor doi veterani-eroi de lângă sicriul regelui Carol?!...

I. Dumbravă.

La moartea Regelui Carol.

În 27 Sept. v., — în ziua morții regelui Carol — la orele 6 d. a. s'au alcătuit următorul act:

ACT DE MOARTE.

Din anul una mie nouă sute patrusprezece, luna Septembrie douăzeci și șapte, orele șase după amiază.

„În ziua de douăzeci și șapte ale prezentei luni la ceasurile 5 și 30 înainte de amiază.

A încetat din viață în castelul Peleş, M. S. regele Carol I al României, în vârstă de 75 ani, născut în Sigmaringen, căsătorit cu M. S. regina Elisabeta a României, născută principesă de Wied, fiu al A. S. Regale principelui Antoniu de Hohenzollern Sigmaringen și al A. S. regale principesei Iosefina.

Moartea a fost constatată de domnul doctor Ion Mamulea.

Această declarațiune a fost făcută de următorii martori: general Leon Mavrocordat, de ani 55, de profesie militar, domiciliat în comuna București, județul Ilfov, strada Umbrei Nr. 8.

Dr. Ion Mamulea, de ani 41, de profesie medic, domiciliat în comuna Sinaia, județul Prahova, strada Spitalului Nr. 1.

Cari după ce le-am citit acest act l'am scris împreună cu noi Nicolae G. Verra, primar și ofițer de stare civilă din comuna Sinaia, județul Prahova”.

(ss) martori:

gen. Mavrocordat,
doctor Mamulea,
N. G. Vera.

Acest act este contrasemnat în josul lui de primul ministru I. C. Brătianu.

Acest act este înscris în registrele comunei Sinaia.

În afară de acest act de moarte s'au alcătuit de către ministrul de justiție următorul proces verbal:

PROCESUL VERBAL.

Anul una mie nouă sute patrusprezece în a douăzeci și șapte zi a lunii Septembrie, la orele 6 după amiază.

Noi Victor Antonescu, ministrul secretar de stat la departamentul Justiției, special însărcinat întru aceasta de către consiliul de miniștri întrunit azi la ministerul de interne, în puterea articolului 86 din constituție și însoțit fiind de d. Constantin Antoniadă, secretar general al ministerului de justiție, ne-am transportat la cas-

telul Peleş din Sinaia spre a constata încetarea din viață a M. S. regelui Carol I, întemeietorul regatului României.

La sositrea noastră domnul general Leon Mavrocordat, șeful casei militare a M. S. regelui, și domnul doctor Ion Mamulea, medicul Curții Regale, ne-au declarat că M. S. regele Carol I a încetat din viață în a douăzeci și șapte zi a lunii Septembrie, anul una mie nouă sute patru spre zece, la orele 5 și 30 minute înainte de amiază, în urma unei sincope cardiace provocată de miocardita cronică de care M. S. suferea.

Drept care am încheiat acest Proces Verbal la sus zisul castel în prezența persoanelor mai jos semnate în calitate de martori, împărțind cu toții doliul națiunii.

(ss) Președintele consiliului de miniștri și ministru de război Ion I. C. Brătianu;

Administratorul domeniilor Coroanei, Barbu Știrbey;

Șeful casei militare a M. S. general agholtant, Leon Mavrocordat;

Primarul comunei Sinaia, N. G. Verra.

Medicul curții Regale doctor, Ion Mamulea;

Secretarul particular al M. S., Basset.

Despre aceasta am încheiat prezentul Proces Verbal în triplu exemplar, dintre care unul va fi depus în arhiva familiei Regale, al doilea va fi înscris în registrul de stare civilă al familiei Regale, care se păstrează la departamentul Justiției, unde se va trece în copie și actul de moarte încheiat de primarul comunei urbane Sinaia, ofițer al stărei civile, act înscris în registrele stărei civile al acelei comune la No. 77 pe 1914, iar cel de al treilea exemplar va fi depus spre păstrare în arhiva statului.

(ss) Ministrul de Justiție Victor Antonescu; Secretarul general al ministerului de justiție Constantin Antoniadă.

La alcătuirea acestor acte a fost de față și A. S. Regală Principele Ferdinand.

TESTAMENTUL MAJESTĂTEI SALE.

După facerea acestor acte, A. S. Regală a remis primului-ministru testamentul M. S. regelui.

Acest testament este scris într'un caet încă de mulți ani, întrucât filele caetului începuse să se îngâbenească.

Testamentul e scris în întregime în românește de mâna M. Sale.

Testamentul a fost citit de d. prim-ministru față d. A. S. R. principele Ferdinand și de d. Victor Antonescu, ministru de justiție, Const.

Excomunicarea modernă.

Boicotajul și origina sa. — Boicotajul în China. — Efectul boicotaului contra Americel. — Boicotajul turcesc, contra Austriei. — Viitorul boicotaului.

Civilizația modernă are o formă a sa de excomunicare, ce este mult mai teribilă decât excomunicarea creștină din evul mediu. Excomunicarea, — în acele timpuri în cari bazele societății erau religia — oprea pe individul lovit de dânsa dela participarea cultului, și îl separa complet de societate, deoarece îi era interzis cu totul să vorbească, să cumpere, să vândă, să aibă vre-o relație cu cineva. Astfel fiind, se înțelege de ce cei mai puternici domnitori ai Europei creștine se temeau de o pedeapsă atât de îngrozitoare, care putea să-i lovească dintr'un moment într'altul, dintr'un simplu capriciu sau din spiritul de justiție al vre-unui Papă.

Azi, excomunicarea ar provoca râsul tuturor; dar în schimbul ei a venit o altă armă nu mai puțin teribilă ca excomunicarea și care nu este în mâna unui singur individ ci în mâna unei colectivități, în mâna poporului; această armă este boicotajul.

Bazele societăților schimbându-se din religioase în economice, era și natural ca excomunicarea modernă să urmeze evoluția statelor.

Excomunicarea modernă, boicotajul, este mult mai teribilă decât vechea excomunicare,

pentru că dânsa nu lovește numai individul, ci o națiune întreagă.

Toți vorbim de boicota; este deci interesant să știm cum s'a născut această vorbă.

Vorba boicota; nu are decât 34 de ani de existență, cu toate că boicota; se cunoștea și se practica mai înainte, și iată cum a luat naștere.

În anul 1880, căpitanul în retragere James Boycott era administratorul vastelor moșii ale lordului Ene, din comitatul Mayo, și mai administra și niște mici ferme, cari erau proprietatea sa. Boycott era nespus de sever cu lucrătorii lui: le oprea lefurile, îi dădea afară fără milă la cea mai mică greșală; le marea chiriile și arânzile, în scurt, or cine avea de a face cu el, avea de îndurat condiții grele. Boycott nu era animat de nici un sentiment de umanitate sau de justiție față de subalternii săi.

Contra unui astfel de individ, era și natural ca într'o bună zi să se revolte oamenii, și revolta lor a luat forma unei greve mult mai completă și mult mai vastă decât toate grevele cunoscute până atunci.

Pe moșiile lordului Ene, s'a văzut atunci ceva nemaivăzut: păstorii lăsară turmele; țărani stăteau cu mâinile în sân în fața bucatelor de pe câmp; potcovarul nu a mai vrut să potcovească; brutarii n'au mai vrut să facă pâine pentru căpitanul Boycott, iar factorul postal, a refuzat să-i aducă scrisorile.

În curând, în jurul modernului excomunicat s'a format un gol, care a fost cu atât mai alarmant, cu cât în această acțiune contra căpitanului, se oglindea ceva din ura seculară pe care irlandezii o au contra latifundiarilor.

Întâmplarea aceasta, deși nu era nouă, însă ieșea din domeniul comun; și ziarele din Londra au început să se ocupe de dânsa. În urmă, s'au ocupat toate ziarele din lume, când căpitanul Boycott, ne mai putând rezista, a fost silit să părăsească Irlanda și să fugă în America.

Atât de interesantă a fost greva aceasta, încât într'un fel; la început i-au zis ostracism, proibiție, grevă; dar, nici una din vorbele acestea nu corespundea realității.

Într'o zi, Mihail Davitt autorul cunoscutei lucrări asupra căderii feudalismului în Irlanda, stând de vorbă cu un preot din partea locului, despre întâmplarea cu Boycott, îi zise:

— Ce ar fi dacă întâmplarea aceasta am numi-o Boycotting?

Și de atunci, a rămas vorba boicota;.

De atunci, nu numai vorba boicota; a mers mult înainte, dar și acțiunea prin sine însăși. Sute și sute de exemple există de boicota;uri locale, făcute în mic, provocate de societăți particulare a căror zonă de acțiune se întinde puțin; dar sunt câteva exemple de boicota;uri făcute în mare, de boicota;uri internaționale, cari au avut un efect așa de extraordinar, încât nu se știe ce armă puternică va deveni boicota;ul în viitor.

Antoniade, secretarul general al ministerului de justiție și Barbu Stirbey, ad-torul domeniilor Coroanei. A. S. R. principele Ferdinand care era oarte afectat, având ochii de lacrimi.

Creta și regele Carol.

D. Ruffos, guvernatorul general al Cretei a adresat dlui Take Ionescu următoarea telegramă:

Primiți sincerile mele condoleanțe pentru trista moarte a marelui și gloriosului vostru rege Carol.

Toată Creta este în doliu și viu mișcată. Ruffos.

D. Take Ionescu l-a răspuns prin următoarea telegramă:

Vă mulțumesc din toată inima pentru mișcătoarea dv. telegramă.

Regele Carol n'a fost numai un mare rege, dar și un călduros amic tuturor popoarelor cari au luptat pentru libertatea lor.

Take Ionescu.

Serviciul dumnezeescii pentru regele Carol.

Budapesta. — Aici s'a celebrat un requiem pentru regele Carol în capela ortodoxă română. Serviciul funebru a fost oficiat de arhidiaconul Ghenadie Bogoevici, cu o mare asistentă. Se aflau de față ministrul instrucțiunii publice Bela Jankovits, ministrul apărării naționale bar. Hazai, secretarul de stat bar. Perényi. Aceste trei persoane cari reprezentau pe guvernul ungar au prezentat condoleanțe din partea guvernului consulului general d. George Bilciurescu. Au mai luat parte la serviciul funebru primarul Budapestei, Bärzcy, o deputațiune de ofițeri în frunte cu comandantul garnizoanei generalul Sorsics, mulți generali, notabilități și consuli statelor străine.

Roma. — La serviciul funebru celebrat pentru regele Carol în biserica ortodoxă guvernul a fost reprezentat de sub-secretarul externelor, d. Borsarelli.

În biserica ortodoxă au avut loc un serviciu divin funebru pentru regele Carol, la care au asistat d. Ghica, întreg personalul legațiunii, ambasadorii Rusiei, Germaniei, Angliei, Spaniei, reprezentanții ambasadelor Franței, Austriei, Statelor-Unitei, ministrul Greciei, consulul României și numeroși diplomați. Generalul Brusati reprezenta pe rege. Au asistat de asemenea ministrul Casei regale, Mattioli, prefectul palatului Boreadolmo, ofițerii din armată și marină în mare ținută, și autoritățile. După ceremonie reprezentanții Casei regale și diplomații au prezentat condoleanțe d-lui Ghica.

Napoleon, acel uriaș antimergător al timpurilor, pare că prevăzuse importanța acestui fenomen, când a proclamat Blocul continental contra Angliei. Dar Blocul Continental a fost un boicot voit și impus de suveran, contra voinței popoarelor. Azi lucrurile s'au schimbat! Boicotul este impus de popoare, fără voința guvernelor: deci arma aceasta, este mult mai puternică azi ca atunci.

Un boicot care n'a reușit, a fost încercat de Danemarca contra Germaniei.

Dar cel mai mare boicot l'au făcut Chinezii. China este prin excelență țara societăților și a asociațiilor. În China lucrătorii sau comercianții de acelaș meșteșug sunt încorporați în o mulțime de legi, cari nu sunt ca la noi un efect al progresului, ci o tradiție de secol.

În China, boicotajile interioare se socotesc cu mile. Când se proclamă boicotaj din partea uneia sau mai multor ligi, vai de industriașul sau de comerciantul contra căruia s'a proclamat.

În 1905, au fost boicotați în China Americanii și lupta a avut un caracter viguros. Supărarea a luat naștere din pricina unei legi pe care Statele-Unite o făcuse contra imigrațiunii chineze. Atunci chinezii au boicotat mărfurile americane. Într'o întrunire ținută la Canton, în 1905, 10 Mai.

La început, industriașii americani au luat lucrurile în glumă, dar după câteva săptămâni, au văzut că este mult mai serios de cum credeau ei. Nici una din mărfurile americane n'a

Sofia. — Regele, principii Boris și Cyrill au mers la biserica catolică spre a asista la un requiem pentru regele Carol. La eșirea dela serviciul religios regele a prezentat însărcinatului de afaceri al României profundele sale condoleanțe pentru moartea regelui Carol, în persoana căruia, a zis regele, că pierde un mare amic.

Atena. — În mijlocul unei mari afluențe, un requiem a fost oficiat pentru regele Carol la catedrala din Atena, în prezența suveranilor, diahohului, miniștrilor, corpului diplomatic, autorităților civile și militare. Un batalion a dat onorurile. În toate bisericile din regat s'au oficiat astăzi parastase pentru defunctul suveran al României.

Constantinopol. — La orele 11 s'a oficiat la biserica Sfintei Treimi din Pera un requiem pentru regele Carol. Biserica era bogat decorată. Asistau: ministrul României cu toți funcționarii legațiunii și consulatului, corpul diplomatic, elita societății constantinopolene ministrul de interne Talaat, președintele camerei Halil, reprezentând guvernul otoman. O mulțime imensă umplea biserica și împrejurimile. Patriarhatul ecumenic era reprezentat de doi mitropoliți prezenți la ceremonia religioasă. Mitropolitul de Nicea a rostit o orăție funebă, relevând virtuțile defunctului și serviciile aduse României. Ceremonia a fost foarte impunătoare.

Sgravenhague. — Un serviciu divin pentru odihna sufletului răposatului rege Carol a fost celebrat cu mare pompă la catedrala catolică. Au fost de față pe lângă ministrul României și d-na Mitilineu, înconjurați de personalul legațiunii și consulatului, reprezentanții reginei, reginei-mame, membrii guvernului și mare afluență de personalități.

Marchizul di San Giuliano

Bucureștil, 22 Oct.

Telegraful ne-a adus trista știre deșpre încetarea din viață a marchizului di San Giuliano, fost ministru de externe al Italiei și în inimile noastre, acest trist eveniment ne afectează, în mod cu deosebire dureros.

San Giuliano a arătat o mare simpatie pentru Români, iar acum în urmă, el este acel care — de pe patul unde îl ținutise suferința — a

mai fost debarcată și la sfârșitul unei lupte comertului american, păgubise 30 de milioane.

Cu toate astea, americanii nu se speriară; chinezii ținură boicotajul, și după un an și jumătate, pierderile comerțului american trecuseră de 100 milioane.

Numai după acest timp, Roosevelt a modificat legea.

În Europa, boicotajul în mare, l'a făcut Turcia, contra Austriei, după anexarea Bosniei și Hertegovinei (5 Mai 1908). Însă boicotajul nu s'a început decât la 8 Octomvrie, prin grupuri de cetățeni cari împiedecau intrarea clienților în prăvăliile austriace din Salonic și Constantinopol. După două zile, ziarele au început să sprijine boicotul.

Efectul a fost dezastros, și ori ce intervenție la Constantinopol, a fost vană. După ce s'a făcut acordul dela 27 Februarie 1909, a încetat boicotul, în urma plăței de 54 milioane, pe cari Viena o făcea Turciei, ca indemnizare.

Boicotajul este puternica armă modernă, și cine știe cât va fi și mai puternică, dacă ar fi în mâinile unor popoare mai înaintate decât Turcii și Chinezii. Boicotajul este un instrument de luptă, de război, care permite popoarelor dezarmate, să ție plept exigențelor impuse de un popor mai tare.

L. T. Allan.

găsit prilejul să ne adreseze cuvinte de încurajare și de afecțiune.

Telegrama de condoleanță ce ne-a adresat, cu prilejul morții regelui Carol, a produs o adâncă impresie în țară și vor rămâne adânc întipărite, în sufletele noastre, vorbele sale:

„Tot ce atinge națiunea română, atinge și inima națiunii italiene, care simte profund legăturile sufletești și identitatea intereselor ce le unesc. Istoria a dovedit că fiica ei este vitează și tenace, în apărarea civilizațiunii latine, pe malurile Dunării.”

Omul care ne-a adresat aceste cuvinte de mângâiere, în momentul în care țara trecea printr'o atât de grea încercare, astăzi nu mai este și pe mormântul său încă deschis, se cuvine să depunem omagiile noastre de grațitudine și recunoștință. Căci cuvintele sale dovedesc nu numai amicitia sa și a țării pe care a reprezentat-o cu atâta demnitate și pricepere, dar și încrederea sa în vigoarea noastră, ca popor conștient de menirea sa, iar ceea ce ne-a impresionat mai mult a fost momentul când el ne-a exprimat această încredere.

„La nenorocire, se cunosc bunii prieteni” și amintirea identității de interese, care leagă România de Italia, ca și convingerea, că „fiica ei este vitează și tenace, în apărarea civilizației latine, pe malurile Dunării”, arată că San Giuliano cunoștea sufletul și aspirațiunile românești.

Ne simțim cu deosebire măguliți de această constatare și regretând sincer dispariția acestui bun amic al țării noastre, avem încrederea că urmașul său la ministerul de externe al Italiei, se va călăuzi de aceleași sentimente, în atitudinea sa, față de noi.

Războiul.

Monitorul „Temes” scufundat.

Budapesta. — (Blr. de presă al min. de Interne). Dela cartierul general se anunță:

Monitorul nostru „Temes” întorcându-se din o operație reușită, pe Sava s'a lovit de o mină inamică și s'a scufundat. Din personalul monitorului lipsesc treizeci și trei, ceilalți au scăpat. — Gen. major Höfer, locțiitorul șefului statului major.

O notă a Japoniei către guvernul otoman.

Berlin. — „Ruskoje Slovo” află din Tokio: Japonia va prezenta guvernului turcesc o notă în care îi comunică că Japonia este ferm hotărâtă să lupte cu toate forțele ei militare alături de Anglia și Rusia.

Presa japoneză atacă cu violență pe Enver Pașa pentru atitudinea lui războinică.

Fortificarea Londrei.

Copenhaga. — Ziarele de acți publică scrieri de ale soldaților englezi, după cari, Londra e înconjurată acum de o linie de șanțuri și fortificații, la o depărtare de douăzeci de mile de metropolă. Cercurile politice din Londra sunt de părere că războiul va fi de lungă durată.

Un avertisment al Angliei către Poartă.

Berlin. — Din Petrograd se anunță că „Ruskoje Slovo” află despre o declarație făcută Poartei de ambasadorul Angliei la Constantinopol în sensul că în cazul când Turcia va deschide ostilitățile contra Rusiei, va avea împotriva ei nu numai Anglia, ci și Japonia, care va ataca Mesopotamia, și care a luat asupra sa apărarea tuturor intereselor britanice în Asia.

Serbia concentrează noul trupe.

Salonic. — Din cauza marilor pierderi Serbia se gândește să cheme sub arme oameni până la 50 ani. Nemulțumirea musulmanilor și Bulgarilor contra administrației sârbești crește. (K. K. T. Korrespondenz Bureau.)

Socialiștii americani pentru un congres al păcii.

Berlin. — Comitetul executiv al partidului social democrat din Statele-Unite, a adresat

un apel către socialiștii din toate țările, în care cere ca Internaționala socialistă să convoace un congres al păcii, care să aibă loc la Washington, Haga sau Copenhaga. La ordinea zilei să fie un singur punct: Ce mijloace se pot întrebuința pentru a se pune capăt cât mai curând războiului.

Bombardarea portului Antivari.

Berlin. — „Giornale d'Italia” a primit din Antivari o telegramă, că în 17 l. c. înainte de amiază vaporul francez „Liamone” a debarcat muniții pentru artileria grea muntenegreană, precum și două aeroplane. Când vaporul francez a acostat, un aeroplan austro-ungar s'a lansat deasupra lui aruncând două bombe, cari au explodat, însă nu au făcut pagubă.

Debarcarea a ținut până seara și când „Liamone” a ieșit în largul mării, din nou s'a ivit aeroplanul austriac, aruncând asupra lui două bombe și o cutie cu explozibile, cari însă de asemenea nu au pricinuit pagube mai mari. A doua zi în zori două vapoare de război din flota austro-ungară au făcut un act de bravură care — considerând apropierea flotei franceze — într'adevăr e de admirat.

Cele două vapoare de război au ieșit din portul Cattaro la 3 o. dimineața, strecurându-se cu lampele stinse până în portul Antivari, de unde au început să bombardeze orașul, cu scopul de a distruge magaziiile din port. După aceasta vapoarele austriace s'au întors neavariate în Punta d'Ostro.

Din știrile mai noi reiese că vapoarele noastre au distrus magaziiile dela gară, precum și un tren.

Finlanda și războiul.

Stockholm. — Autoritățile rusești au înlocuit tribunalele civile din Finlanda cu tribunalele marțiale. O altă dispoziție luată e și aceea că toți Finlandezii, dela 18—40 de ani — au fost chemați sub drapel, fără excepție.

Trupe canadiene sosite în Anglia.

Milano. — O telegramă din Londra anunță că trupele canadiene sosite la Plymouth au fost transbordate astăzi pe mai mulți „steamers” mari în mijlocul entuziasmului mulțimii și al soldaților englezi. Muzicele de pe bord cântau marșuri războinice; soldații cântau de asemenea; au fost scene neuitate. Canadienii sunt bine echipați.

Din cauza temerei populației din Londra, provocată de amenințarea, posibilă a bombardării de către Zepelin-uri, guvernul a creat posturi de observație armate pe edificii înalte și a organizat o escadrilă de aviatori însărcinați cu serviciul de vedette.

Biruința noastră la Ivangorod.

Budapesta. — (Oficial) — În vreme ce altăieri Joi, artileria noastră grea bombardea punctele de razim ale dușmanului la curgerea de jos a râului San s'au desfășurat lupte violente, în cursul cărora am lăsat trupele dușmane să treacă în multe puncte peste râu, pentru ca să le atacăm și să le nimicim. Trupele ce au trecut le-am strătorat spre riu în toate punctele. Lângă Zarzece am făcut peste o mie de prizonieri. Unele părți din armata noastră s'au ivit pe neașteptat la Ivangorod, unde au bătut 2 divizii dușmane și au prins 3600 Ruși, un steag și 15 mitraliere. — Generamojor Höfer, locțiitorul șefului statului major. (Bir de presă al ministerului de interne).

Rușii fortifică Lembergul.

Cracovia. — „Nowa Reforma” primește știrea că de când armata austro-ungară înaintează victorioasă, mai ales de când a fost Przemysl eliberat, Rușii au început să trateze foarte brutal cu populația polonă din restul Galitiei. Locuitorii

Lembergului au fost siliți să facă tranșee în jurul orașului, voind Rușii să apere capitala Galitiei cu ori ce preț. Garnizoana Lembergului a fost întărită, astfel acum se urcă la 80 mii oameni.

În a doua luptă dela Lemberg Rușii au avut pierderi colosale, înmormântând cinci generali în decurs de o săptămână. În Lemberg e mare scumpete și lipsă de alimente, de aceea soldații ruși jefuiesc populația adeseori.

Rușii respinși la Augustow.

Budapesta. — Din Berlin se telegrafiază: Dela cartierul general se anunță cu data de ieri:

Spre vest dela Augustow atacurile rusești au fost respinse. Am cucerit mai multe mitraliere.

Pe câmpul de luptă dela apus încă nu s'au petrecut evenimente decizive. (Bir. de presă al min. de interne).

Muntenegrenii scoși din Bosnia.

Budapesta. — Gen. camp. Potiorek anunță: Pe Muntenegrenii intrați în Bosnia la răsărit, cari ucideau și jefuiau populația muzulmană — în luptă vehementă de trei zile l-am bătut și l-am respins pe drumul dela Mokrarogatița.

Verdun capitulează.

Budapesta. — Din Berlin se anunță: După lupte violente Germanii au ocupat mai multe forturi din jurul Verdunului. Celelalte forturi de asemenea nu vor putea rezista multă vreme asediului. Verdun e în preajma de a capitula. (A. T. U.)

Lupta decisivă din Franța a început.

Berlin. — După știrile primite de ziarul Italian „Stampa”, marea luptă dela Lille, va decide asupra sorții Franței, a Belgiei și Angliei.

Această luptă gigantică este în toila ei și în timp ce răzliții sunt transportați la adăpost, în dosul liniei de luptă, trupele sunt mereu înlocuite prin noul forțe. Numărul luptătorilor nu se poate evalua de loc.

După ziarul „Observer” Germanii dispun de toate mijloacele ca să poată transporta trupe de pe un front pe altul.

Diferendul dintre Bulgaria și Serbia.

Sofia. — Ministrul Bulgariei la Nis, care în zilele din urmă a vorbit în mai multe rânduri cu girantul ministerului de externe despre situația din ce în ce mai rea a Bulgarilor din Noua Serbie a propus o anchetă mixtă sârbobulgară în Strumița; această propunere a fost refuzată de guvernul sârb. (Ag. Bulg.)

Victoriile armatei germane.

Berlin. — Dela cartierul principal se anunță: Ieri, Joi, am avut succese dealungul canalului Yser. Dela Dixmuinden spre sud trupele noastre înaintează. Atacurile noastre spre vest dela Lille au fost încoronate de succes. Am ocupat mai multe localități. În celelalte puncte ale frontului dela vest e liniște. Pe frontul oriental, spre vest dela Augustow am respins atacurile Rușilor luând dela ei mai multe mitraliere. Rapoartele sosite de pe frontul dela sudost vorbesc despre evenimente încă neterminate. (Biroul de presă al min. de interne.)

Situația guvernului român.

București. — În urma morții regelui Carol guvernul Brătianu și-a prezentat, precum este obiceiul în astfel de cazuri, demisiunea. Maj. Sa regele Ferdinand a respins acum demisiunea guvernului, care rămâne la putere în actuala formațiune. Totuși suveranul a ținut, având să avizeze asupra primei crize ministeriale, să urmeze după precedentele constituționale, luând

asupra situațiunei și avizul prezenților corpurilor legiuitoare. În consecință d-nii Missir, președintele al Senatului și M. Ferechide, președintele camerei, au fost primiți Mercuri în audiență de rege. Tot Miercuri după amiază s'a întrunit un consiliu de miniștri, în care s'a redactat un comunicat, prin care se anunță, că Maj. Sa regele a respins demisiunea cabinetului.

Joi, au fost primiți în audiență și șefii partidelor din opoziție.

Mine dealungul țărmlui bulgar.

Constantinopol. — Comandamentul portului dela Constantinopol atrage atențiunea vapoarelor, cari trec pe lângă țărmul bulgar, să rămână la cel puțin 12 mile dela țărm, ca să nu se lovească de minele așezate în apele bulgare.

BELGIA CAPĂTĂ AUTONOMIE.

Roma. — Guvernul german a dat Belgiei o autonomie specială.

Lupte pe malul Yserului.

Amsterdam. — Intre Ypern și Nieuport decurg lupte violente. În Brügge au fost aduși o mulțime de răniți germani și prizonieri francezi. Pe litoralul dela Ostende Germanii au așezat baterii. Se crede că luptele acestea vor fi decizive. Terenul mlăștinos îngreunează foarte mult operațiile.

SE AȘTEAPTĂ LUPTE DECISIVE ÎN FRANȚA DE NORD.

Paris (prin Roma). — Ziarele franceze scriu că în curând se vor da lupte decizive. „Echo de Paris” scrie că aliații au deja și superioritatea numerică, astfel în curând se va hotărî soarta războiului. „Petit Parisien” afirmă că acțiunea Germanilor de a înconjura aripa stângă franceză, nu a reușit.

Luptele la țărmul belgian.

Amsterdam. — Ziarele publică știri despre luptele ce se dau în Fluis și Aarzenburg între artileriile grele. În Fluis bubuiturile tunurilor se aud fără întrerupere. Toate ferestrele edifițiilor sunt sparte și la marginea orașului cad ca ploaia granatele. Localitățile Niddelkerke și Westende, precum și celelalte sate din apropiere au pagube îngrozitoare. În multe locuri casele au fost incendiate. În Ostende e o viață foarte agitată. Neîncetat sosesc automobilele cu răniți. În Heyst și Blankenberg populația aglomerată pe mal ascultă bubuiturile tunurilor. Sute și sute de refugiați sosesc în oraș.

Soldații noștri duc lipsă de blane de iarnă împotriva grozăviilor iernel. Cine are de acoste să binevoiască a trimite la adresa: Hadsegélyző hivatal, Budapest, Váci utca 38. Poșta le transportă gratuit.

AVIZ.

Spre orientarea publicului din România, relativ la abonamentele cu cari vor să ne onoreze, la achitarea lor etc., facem cunoscut, că, pentru a înlesni raporturile, d. Ing. GR. DABLA, din București, str. Rumeoară 23, este reprezentantul nostru administrativ, dispunând pentru întreaga țară de o organizație excelentă pentru care și asumă toată răspunderea.

DIRECTIUNEA.

Cărți școlare

aprobate de ministerul de culte și Ven. Consistor din Arad, Oradea-mare și Caransebeș (edițiile cele mai nouă).

Aviz școlar. Pentru 80 elevi Coroane 4.—; pentru 120 elevi Coroane 5.—; pentru 160 elevi Cor. 6.—
Aviz școlar. — Iskolaí értesítő (legat). Prețul 30 fill'
De vă zăre la „LIBRĂRIA CONCORDIA” Arad, Deák-Ferenc Nr. 20.

În sfârșit de o povară purtam. Și răm în caz zarea parții Semlin. Nu rezervă se în batalion furăm echip o țintă necu

Nu plec fugea în g însuflețit, p departe, sp deam și ac întocmal ca

Atinse t țiel și noi t șuerat nerv în câmp d mânca de c posturile, n când ne tre de tot necu

Nu-mi p pentru Serb

Eram în carăm în m ziram bubu siderabile. E adevărată vară. După înșirăm în Gândul me lungă gând vârsă asup țele dușma stre.

Deschise la cincisute spre inamic apropiem n din ambele țigrii unii c Vaiete în t curgea în r calli cereau

Isbutiră schimbând Doream fața mea. M că numai a Abia rea nici acum trăim.

Se pot postelor a pot trimi campanie 9, 11, 16, 51, 55, 61, 106, 111, 190, 191, 306, 307,

Lucru de lemn, exact a torului. P obiecte d

Fiți în mim din roșii din conducere ceastă ca tând glas turi, rufe și ri pe că

E din cum zeci lier și se de iarnă, nobile, d nute ale cari zilnic etc. in at

INFORMAȚIUNI.

Arad, 24 Oct.

Spre Lemberg.

În sfârșit mobilizarea sosit și sufletul meu se ușură de o povară pe care dela atentatul din Sarajevo o purtam. Și sufletul meu se mai liniști. Plecarăm. Sosirăm în cazarmă toți cei chemați la arme la mobilizarea parțială și designați să plecăm spre „Belgrad” și Semlin. Nu fu însă așa. „Standul” se duse deja, și din rezervă se formară marșbatalioane, și eu fui cuprins în batalionul al doilea, compania primă. În câteva zile furăm echipați pentru război și trimiși cu trenul spre o țintă necunoscută.

Nu plecarăm spre Serbia, ci spre Galiția. Trenul fuzea în goană nebună, și la gări publicul ne aclama însuflețit, pe când gândurile noastre sburau departe — departe, spre acei cari rămăseră în urma noastră. Vedeam și acum o lume de femei cu ochii înlăcrimați, întocmai ca la plecare.

Atinse trenul cu compania noastră granțele Galiției și noi tot nu mai știam, că unde ne vom oprî. Un șuerat nervos, un zgomot lugubru — și trenul se oprî în câmp deschis, — unde descinserăm. Nu puturăm mânca de obosiți și după ce căpitanul designă avant-posturile, ne culcarăm. Nu visai nimic, și dimineața, când ne trezirăm înaintea noastră se întindea un ținut de tot necunoscut. Eram în Galiția.

Nu-mi puteam da seama, cum noi, cei destinați pentru Serbia, ajungem în direcție chiar opusă.

Eram în Galiția, și încă aproape de Lemberg. Plecarăm în marș regulat, — nu forțat. Pe la amiază auzirăm bubuituri de tunuri în depărtări destul de considerabile. După 12 ore de marș nu mai auzirăm nimic. E adevărat, că era noapte. O noapte frumoasă de vară. După miezul nopții se suflă încet „alarmă” și ne înșirăm în șiruri de bătaie. Nu aveam nici o impresie. Gândul meu era la cei de acasă și curiozitatea îmi alungă gândurile. Deodată o ploaie de gloanțe se revărsă asupra noastră. Eram încă la adăpost, și gloanțele dușmane nu putură face pagube în șirurile noastre.

Deschiserăm și noi focul și începem a înainta până la cincisute de pași; tunurile încetară și noi înaintam spre inamic, repede. Mai avem două sute de pași. Ne apropiem mai tare. La cincizeci de pași se dă ordinul din ambele părți: *asalt cu baioneta*. Ne apropiem ca tigrii unii de alții. Se produse o învălmășală colosală. Vaiețe în toate limbile despicau văzduhul și lupta decurgea în mod cumplit. Străpunși de baionetă — Muscalii cereau iertare, cei cari mai rămăseră, se predară.

Isbutirăm în ziua aceea, după ce ne retraserăm schimbând locul cu trupe proaspete, ne culcarăm.

Doream înaintea să văd războiul. Acum îl aveam în fața mea. Nu-mi puteam însă da seama că trăiesc, ori că numai am trăit.

Abia realitatea mă mai smulse din letargie și totus nici acum nu-mi dau seama asupra vremurilor în cari trăim.

G. C., inv. soldat

Se pot trimite pachete soldaților Direcțiunea postelor anunță, că începând cu ziua de azi se pot trimite pachete soldaților cari au posta de campanie („Feldpost”, „tăbora postă”) numerii: 9, 11, 16, 21, 31, 33, 34, 38, 39, 40, 44, 45, 46, 49, 51, 55, 61, 66, 68, 69, 76, 78, 81, 84, 85, 88, 95, 96, 106, 111, 113, 119, 140, 151, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 211, 212, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310 și 311.

Lucrurile trimise pot fi împachetate în cutii de lemn, ori în pânză tare, și afară de adresa exactă a soldatului să se pună și cea a trimițătorului. Pachetele vor conține numai haine și obiecte de echipament necesare soldatului.

Fii îndurători față de voinicii noștri. Primim din partea atelierului de croitorie a Crucii roșii din Arad o dragă scrisorică, în care conducerea numitului atelier mulțumește pe această cale tuturor inimilor nobile, cari ascultând glasul nostru au grăbit să dăruiască albituri, rufe de iarnă, etc. pe seama voinicilor noștri pe câmpul de luptă.

E din cale afară de înduioșetor să vezi zilnic cum zeci de soldați se perândă la numitul atelier și se îndepărtează cu brațul încărcat de rufe de iarnă, etc. pe gratis, parte dăruite de inimile nobile, dar mai ales pregătite de gingașele mânuțe ale domnișoarelor și a câtorva doamne, cari zilnic de dimineața până seara croiesc, etc. în atelierul din str. Zrinyi.

Dela deschiderea atelierului și până azi atelierul acesta al Crucii roșii a dat soldaților și spitalelor următoarele lucruri:

1962 bucăți cămeși.

1577 bucăți pantaloni albi.

587 perechi ciorapi.

568 bucăți ștergare.

968 bucăți năfrâmi de buzunar

812 bucăți legătoare pentru brațe.

468 buc. pânză pentru cataplasme.

259 bucăți lepedee.

396 bucăți perini.

580 bucăți îmbrăcăminte de perini.

Tabela de mai sus dovedește nu se poate mai evident nobilitatea de inimă a grațioaselor domnișoare și doamne, cari în modul acesta contribuiesc la ușorarea purtării greului vremii din partea voinicilor, cari viața lor scumpă o jertesc pe câmpul de luptă apărând cinstea și siguranța tronului și a patriei.

Ne achităm, credem, de o frumoasă datorie amintind la acest loc, că pregătirea lucrurilor de mai sus este meritul atât a conducătorului atelierului de croitorie a Crucii Roșii, doamna Billich Miklósné, cât și a dșoarei Szerus Walder, subconduc. atelierului, precum și a dșoarelor Hédi Szántó, Gitta Kovács etc.

Atragem din nou atențiunea on. public românesc asupra numitului atelier, rugându-l din nou să grăbească a trimite albituri, rufe, bonete de iarnă, mănusi, etc. și pânză albă pentru iubiții noștri voinici cari sufer toate grozăviile războiului și sângerează pe câmpul de luptă.

Știri din România. D. Titu Maiorescu, fost președinte al consiliului de miniștri și fost șef al partidului conservator s'a înapoiat Joi dimineața în București venind din Heidelberg după o lungă lipsă din țară.

— Viitorul orfelinat pentru fete „Regele Carol I” care se va înființa la Iași din donațiunea regelui Ferdiand, va fi clădit în curtea mănăstirei Golia, în partea unde se afla altădată externatul de fete.

— Suveranii împreună cu regina Elisabeta au plecat ieri, Vineri, la orele 11 dim., la Curtea de Argeș, unde vor ajunge la orele 2.

— Prințul Carol a sosit ieri, Vineri dimineața în București cu expresul de Arad venind dela Sinaia.

— Regele a primit Joi seara, la orele 5 în audiență, pe d. Alexandru Marghiloman, iar la orele 7 pe d. Take Ionescu. Audiența ifecărui șef de partid a durat câte o oră.

— Se vorbește în ziare de complicitatea unui oarecare Rosenberg, în atentatul comis contra fraților Buxton.

Rosenberg ar fi fost la Brăila.

E probabil că e vorba de acel Rosenberg care a comis atentatul contra lui Cherif Pașa la Paris.

Rosenberg este un tânăr circazian care are la activul său multe agitațiuni și atentate politice.

— Regele are intențiunea să creieze noi instituțiuni de binefacere, donând în acest scop câteva milioane.

— D. Haydin Albert de Ipolmjek, vice consul al Austro-Ungariei la Moscova, a fost mutat la București.

— D. Emanuel Porumbaru, ministru de externe, a însărcinat pe d. Contescu, directorul său de cabinet să prezinte dlor Noel și Charles Buxton vtile regrete ale guvernului român pentru odiosul atentat a căror victime au fost.

D. Contescu a făcut în acest scop, ieri dimineață o vizită dlor Buxton la sanatorul Elisabeta.

Inaugurarea universității din Frankfurt. Se anunță din Berlin: Senatul universității din Frankfurt, inaugurat la 16 Octomvrie fără solemnitate, anunțase împăratului telegrafic începerea lucrărilor; împăratul a răspuns printr'o depeșă în care zice:

„Aș fi dorit să inaugurez personal, în această memorabilă zi, fundațiunea din Frankfurt în fața cetățenilor săi gata pentru sacrificiile apărării devenite necesare a patriei. Contra-atacurile inamice îmi impun datorii mult mai grabnice. Urările mele cele mai călduroase însoțesc noua școală a științei și culturii germane. Fie ca ea să se desvolte în aceste vremi serioase ale creațiunii ei, spre o înflorire viguroasă în zile din ce în ce mai fe-

ricite, și ca zelul profesorilor ei și diligența tinerimei germane să fie întotdeauna la înălțimea poporului german așa de tare și de neînvinș.

Vânzarea spirtuoaselor interzisă pentru totdeauna în Rusia. Se anunță din Petrograd, că alianța rusă pentru abstenență, al cărei program este de a lupta în potruiva alcoolismului, a adresat împăratului rugăminte de a interzice pentru totdeauna vânzarea spirtuoaselor în toată Rusia. Tarul, printr'o telegramă adresată marului duce Constantin, președintele alianței, a răspuns că mulțumește și că de multă vreme era hotărât a oprî pentru totdeauna vânzarea alcoolului de către guvern.

Lansarea unui bastiment de război francez. Se anunță din Saint-Nazaire: Superdreadnoughtul „Normandie” a fost lansat cu bine astăzi și este destinat marinei franceze, fiind unul din tipurile cele mai puternice. Deplasamentul este de 25.200 tone, lungimea 175 m., lărgimea 27 m., intrând în apă 8 m. 80. Aparatul motor cuprinde 2 mașini laterale alternative, 2 mașini centrale cu turbine, de o putere totală de 28.000 cai; viteza maximală prevăzută e de 21 noduri. Artileria constă în 12 tunuri de 340, reimpărțite între trei turele quadruple axiale, plus 24 de tunuri de 140 m., șase tuburi lance-torpilor submarine. Personalul total prevăzut la bord de ofițeri și echipagiu este de 12.000 de oameni.

„Neue Freie Presse” despre regina Maria a României. „Neue Freie Presse” consacră un articol M. S. reginei Maria a României relevând calitățile emnente ale caracterului noii regine care este o mamă cum sunt puține pe lume și care a știut să învețe pe copiii ei iubirea de patrie. În momente grele regina Maria și-a arătat marea caritate îngrijind de holerici în timpul epidemiei de holeră din România în cursul războiului balcanic. Regina Maria este pe atât de cugetată pe cât e de frumoasă și se va afla todeauna de partea adevărului. Dacă regina arată vocațiune pentru a colabura la viitorul țării sale aceasta nu poate avea decât urmări fericite pentru binele României.

Conferințele lui G. Lorand în Italia. Se anunță din Milano că deputatul belgian Georges Lorand străbate toată Italia, ținând conferințe în cari expune lamentabila situație a Belgiei. Conferințele sale stârnesc pretutindeni simpatii entuziaste. „Central News” află din Copenhaga că guvernul german a protestat formal pe lângă guvernul italian împotriva conferințelor dlui Georges Lorand, dar că demersul său a rămas fără rezultat.

Moartea unui rabin francez în război. S'a anunțat la timp moartea în război a rabinului francez Bloch. „Wecernia Wreimia” povestește următoarele amănunte:

„Un soldat francez rănit luându-l pe Bloch drept popă catolic i-a cerut crucea s'o sârute. Bloch a alergat să caute o cruce. Pe când se întorcea spre muribund cu dânsa a fost lovit de o ghiulea germană.

O nouă amnestie a regelui Ferdinand al României. În „Monitorul Oficial” român a apărut următorul decret:

Ferdinand I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, rege al României.

La toți de față și în viitor, sănătate:

Asupra Raportului ministrului Nostru secretar de stat la departamentul de justiție sub Nr. 28.500.

În virtutea prerogativei acordată Nouă prin art. 92 din Constituțiune.

Am decretat și decretăm:

Art. I. Se amnestiază toate delicturile politice comise până la data decretului de față.

Art. II. Se iartă de pedeapsă:

Toți cei osândiți cu prilejul răscoalelor din anul 1907.

Toți cei osândiți la muncă silnică pe viață, cari în trecut au beneficiat de comutare sau reducere la pedeapsă, precum și cei osândiți la muncă silnică pe timp mărginit și cari mai au de făcut atât unii, cât și alții, cel mult 2 ani din pedeapsa lor.

Toți cei condamnați la amenzi neincasate încă la data prezentului decret, oricare ar fi cvantumul lor, din orice lege ar decurge, pen-

tru orice infracțiuni și de orice autoritate ar fi fost pronunțate.

Art. III. Se reduce jumătate din pedepsele ce au de făcut condamnaților la închisoare pe un timp mai mare de trei luni.

Art. IV. și cel din urmă. — Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul Justiției este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 3 Octombrie v. 1914.

Ferdinand.

Societatea de lectură „Andrei Saguna” a elevilor din secția pedagogică din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1914/15 în ședința ținută la 5/18 Octombrie 1914 sub prezidiul Prea Cuvioșiei Sale Dr. Eusebiu R. Roșca director seminarial în modul următor: Președinte: Dr. Vasile Stan prof. sem.; vicepreședinte: Ștefan Șulariu ped. a. IV; archivar: Nicolae Picu Bancilă ped. a. IV; notar: Gheorghe Mărghitan ped. a. II; cașier: Vasile Dobre ped. a. III; controlor: Traian Ludu ped. a. II; bibliotecar: Vicențiu Dan ped. a. III; vicebibliotecar: Ioan Berghia ped. a. I; redactor: Dionisie Mihu ped. a. IV; econom: Zosim Oana ped. a. III. Membrii în comisiunea literară: Romul Bena ped. a. IV. Ilarion Nistor ped. a. IV. Ioan Chiușdea ped. a. III. Nicodim Ispas ped. a. III. Samoilă Banciu ped. a. II. Teodor Pașca ped. a. II. Ilarion Muntean ped. a. I. Aurel Teșca ped. a. I.

Un rezervist se duce cu copilul mort la regiment. Cetim în „Minerva”: Un caz extraordinar de devotament militar s'a întâmplat cu ocazia concentrărilor la Râmnic-Vâlcea (în România): Un soldat rezervist, din comuna Orbeasca, județul Vâlcea, a primit ordinul de chemare tocmai în momentul când îi murise un copil ca de doi ani. Obiceiul la sate e ca morții să nu fie îngropați decât a treia zi.

Rezervistul se afla într-o incurtătură: dacă aștepta să îngroape copilul, întârziă delat regiment; dacă pleca imediat la regiment, n'avea cine să-i îngroape copilul.

În datoria față de mort și cea de rezervist, el a ales pe cea din urmă. Dar înainte de a pleca la R.-Vâlcea să se prezinte la regiment, a înfășurat corpul copilului mort într-o pânză și a plecat împreună cu el să-și facă datoria de militar.

La regiment l'a văzut căpitanul companiei și l'a întrebat ce are în pachetul ce-l ținea în brațe. Rezervistul a spus trista lui poveste. Indușat profund de acest act de devotament militar, căpitanul a trimis pe rezervist să-și îngroape copilul și să rămână acasă până ce va primi un alt ordin de chemare.

Iată cât de departe merge supunerea și ascultarea țărănilor noștri față de obligațiunile către țară!

Prințul de Wied mai este prințul Albaniei? Cetim în „La Roumanie”:

O telegramă din Viena anunță că prințul Wilhelm de Wied a fost atașat statului major general german, și că a plecat în front.

Trebuie să sperăm că știrea e neadevărată. Suveranul unui stat independent, care n'a abdicat, și care din potrivă, în manifestul adresat poporului său a anunțat că se va întoarce în țara care l-a încredințat soarta, nu se poate duce să se lupte în rândurile unei armate străine care nu s'a aliat cu țara pe care o guvernează.

E absolut imposibil ca mbret-ul (prințul) Albaniei să fi voit să dea dreptate lui Essad-Pașai, dovedindu-i că, devenind suveranul Albaniei, n'a devenit albanez.

Pentru noi e sigur că știrea trebuie să fie falsă sau că prințul Wilhelm de Wied a abdicat dela pretențiunile sale la tronul albanez.

Vlăda în Serbia. Un ziar maghiar din localitate publică declarațiunile unui tânăr funcționar dela filiala din Sofia a băncii comerciale ungare din Budapesta, care sosise la Arad, pentru ca să intre în armată. Înainte de a veni la Arad, tânărul funcționar a fost prin Niș și enarările lui sunt de un deosebit interes.

— Mă aflu în relații foarte bune cu funcționarii dela granița sârbească — a spus funcționarul — și așa primind pașaport mi s'a dat posibilitatea acum câteva zile să merg la Niș. Publicul maghiar, îl cred destul de tare, ca să pot desminti unele neadevăruri, lansate nu știu din ce parte. În sfârșit publicul maghiar e atât de matur ca să suporte adevărul. Acest adevăr e că armata sâr-

bească de fapt slăbește în mod îmbucurător, dar totuși nu poate fi frântă într-o singură zi.

În Niș de fapt au fost revolte militare și soldații l-au omorât pe ofițerii lor și au distrus și tunuri, dar, durere, aceste sunt numai apariții sporadice. Dar nicidecum nu e adevărat că holera ar face în Serbia ravagii în măsuri așa de mari și nici aceea nu e adevărat că acolo ar fi foamete. Serbia primește cantități mari de alimente și de muniții și de arme din Anglia și Franța. Transporturile aceste vin prin portul Salonic, ajuns în posesiune grecească.

În Niș am văzut, de altcum, mai mulți medici din armata austro-ungară, cari lucrau acolo în uniformă lor. Ar fi o sinăgure ridicolă să accentuăm, că noi n'aveam prizonieri în Serbia. Război fără prizonieri nu poate fi. Comandamentul armatei sârbești a declarat medicilor prizonieri, că în baza convenției din Genf le permite să se întoarcă acasă, dar dacă li s'ar întâmpla ceva pe drum, guvernul sârbesc nu ia răspunderea. După o astfel de îmbărbătare, medicii n'au putut pleca, ci au rămas în Niș și acolo sunt în ajutor compatrioților lor prizonieri. De altcum îi pot liniști pe cei interesați: în tabăra din Niș, compatrioților prizonieri nu le merge rău, se tratează destul de uman cu ei.

Din Niș m'am întors la Sofia și am venit în Ungaria prin România. Despre Bulgaria pot spune, că e foarte bine înarmată, dar aceasta nu poate fi pentru noi motiv de îngrijorare... Am vorbit de altcum cu un ofițer de marină german, care a călătorit prin Bulgaria...

Înmormântarea lui D. A. Sturdza. Ieri, Vineri a avut loc la București, precum am anunțat, înmormântarea regretatului Dimitrie A. Sturdza, fostul șef al partidului liberal.

Joi Academia română, a cărei secretar a fost defunctul, a ținut o ședință intimă extraordinară. Președintele Dr. Istrati a arătat meritele defunctului D. A. Sturdza, care a muncit dela înființarea acestui mare institut de cultură națională, căutând să-i îmbogățească biblioteca și să fie într'adevăr centrul culturii naționale pentru Români de pretutindeni.

Totodată s'au arătat și roadele activității defunctului ca îndrumător al științei numismatice în România.

Cultura variată și bogată a lui Sturdza i-a dat prilejul să fie nu numai un cunoscător adânc al istoriei naționale, ci și un îndrumător al cercetărilor în acest domeniu, așa de necesar pentru cultura națională a unui popor tânăr.

La palatul Academiei stă arborat un doliu mare și membrii Academiei au petrecut cu toții la locașul de veci pe înțeleptul conducător al Academiei în cei 40 de ani din urmă.

Radiotelegraf între Budapesta și Sofia. Alături a fost inaugurată în Sofia stațiunea de radiotelegraf, care leagă capitala Bulgariei cu Budapesta, având o singură întrerupere, la hotar.

Excluderea membrilor străini. Ziare franceze cer, ca Academia franceză să dea afară din sânul său pe toți membrii corespondenți de naționalitate germană. Excluderea membrilor activi, numiți prin decret de stat, nu se poate executa fără învoirea statului. — Figaro scrie, că reuniunea compozitorilor și editorilor a hotărât ea, în urma războiului, să nu mai facă plătiri în Austro-Ungaria și în Germania.

Numărul sașilor în Ardeal. I-a sfârșitul anului 1910 — scrie ziarul sibiuan S. D. T. — numărul sașilor ardeleni era 225.435 suflete, dintre care 112.877 de sexul bădătesc și 112.558 de sexul feminin. În asemănare cu anul precedent se constată o scădere a populațiunii, și anume de 4544 de suflete. Scăderea aceasta se explică prin deseale emigrări, cu deosebire în America.

† **Sabina Brote** după lungi și grele suferințe a decedat Joi în 22 Octombrie n. În mormântarea s'a făcut azi Sâmbătă, în 24 Oct. n. în cripta familiară din cimiterul Reșinarilor. Odihnească în pace.

Apel. Trăim zile grele. Fiii națiunii noastre își implinesc datoria față de patrie pe câmpul de luptă. Zilnic sosesc transporturi de răniți de pe câmpul de luptă. Spitalele noastre din Turda sunt pline. Și cu durere am constatat, că cei mai mulți răniți sosiți aici la Turda, sunt Români, cari afară de uniformă militară nu au alte haine pe dânsii.

Drept aceea comitetul societății noastre de lectură a mai luat un punct în programul său de a ajutama pe cei lipsiți, și a hotărât să provadă cu haine și cu deosebire cu albituri și schimburi pe răniții sosiți la Turda, cari sunt în majoritate din comitatul nostru.

Pentru realizarea acestui scop nobil avem trebuință de ajutorul tuturor membrilor societății, apoi a preoților și a învățătorilor din comitat și îi rugăm să adune dela prietenii și cunoscuții lor, apoi dela țărani albituri și cu deosebire schimburi bărbătești.

Hainele adunate sunt a se trimite prin expres, sau prin postă, la adresa prezidentei sau a secretarului, la Turda.

În fine rugăm pe acelea membre ale societății, cari nu și-au plătit până acum taxa de 2 cor, la societate, să trimită această bagatelă sumă la adresa dnei Augusta Dr. Moldovan, casiera societății. Turda, la 15 Octombrie 1914. Societatea de lectură a femeilor române din Turda, prin: Lucreția Murășianu, prezidentă. Dr. Augustin Rațiu, secretar.

Ultima oră.

ATENTAT RUSESC ÎMPOTRIVA UNUI COMANDANT AL NOSTRU.

Budapesta. — Se comunică din cartierul presei: Caracterizează de minune arta de a se război a Rușilor stirea sosită dela locul cel mai autentic, că Rușii au pus 8000 de ruble pentru uciderea sau prinderea unuia din comandantii trupelor noastre. De aci se explică atentatul săvârșit împotriva unuia din comandantii trupelor noastre, care însă din fericire n'a reușit.

GERMANIA PREGĂTEȘTE 50 SUBMARINE NOUL.

Petrograd. (Prin Roma). — Ag. Tel. rusă anunță pe baza unor informații din loc competent, că în docurile germane se trecează cu febrilitate la construirea alor 50 submarine noul.

VASE EGLEZE BOMBARDEAZĂ WESTENDE.

Rotterdam. — Lupta decurge pe întreg țărmul belgian. Ziua noaptea se aud bubuiturile tunurilor. Refugiații spun că Englezii bombardează localitatea Westende. Bubuiturile tunurilor sunt atât de puternice, încât în Vlissingen mereu se cutremură ferestrele. Se crede că pe mare se dă o luptă mare între flota germană și engleză.

Londra. — Amirallata engleză comunică, că submarinul „E 3” probabil s'a cufundat. Un obuz a căzut pe bordul vasului englez „Triumph”. Canonierul german Jaguar a suferit avarii.

DOUĂZECI MII DE PRISONIERI RUȘI.

Dela cartierul presei se anunță: La ocuparea muntelui Maglera de către trupele noastre, Rușii au suferit pierderi nimeltoare. Mai ales am făcut foarte mulți prizonieri, cari se evaluează la 20 mii oameni. Nici cu aceasta nu se sfârșește numărul prizonierilor, căci infanteria rusă ajungând în situații critice, se predă imediat.

INFRĂNGEREA TOTALĂ A ARMATEI BELGIENE.

Budapesta. — P. Lloyd" anunță din Rotterdam: Germanii au concentrat în teritoriul sudvest al Belgiei forțe considerabile, ca să înrângă și să imprăștie rămășițele armatei belgiene, ca apoi să poată sparge aripa stângă a armatei aliaților.

REVOLUȚIE ÎN PORTUGALIA.

London. — Ag. Reuter anunță: În Portugalia a luat proporții revoluția roialistă. Lisabona a rămas închisă de lume, căci revoluționarii au tăiat firele de telefon și au distrus căile ferate cari duc în capitală.

Pe de altă parte se anunță din Madrid, că câțiva membrii ai guvernului portugez au declarat că vor demisiona îndată ce președintele ar declara război Germaniei.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

cu mat
dțiile ve

Ba 2303—4

Sana

tube

Budapest,
Telefon Józ

SANA
BUDAP

Se pri
boale
intern
medic
riam.

(E 9217)

Parmacia

BUDAPES

Renumitele și
întrec orice pre
Allie camforată de
Săpun Iulienne 1 b
Pudră Iulienne, în
Pastă de dinți Hele
Apă de păr impo
Spirt întăritor pent
Mult căutatele past

In a

neg

GABO

Piața And

Telefon 10

Casp

Medgyes

(He 2298-24)

Caut
„ASPIRANT”
cu maturitate gimnazială. Con-
dițiile verbal.

Ba 2303—4 D. BANCIU, farmacist
Săliște (Szellistye).

Sanator-Therapia.

Se primesc

tuberculosici

pentru cură de altitudine.

Budapest, VII., Városligeti fasor 11.
Telefon József 14-51. :: (E 2221)

SANATORUL Dr. GRÜNWARD
BUDAPEST, VII., VÁROSLIGETI FASOR 13—15.

Se primesc bărbați și femei cari sufer de
boale femești, — de chirurgie și boale
interne, și lehuze. Bolnavi își aleg singuri
medicul curant. Cură radium-Mesopho-
rium. Laborator chimic și Röntgen.

(E 2217)

Farmacia la „Provedința dzeiască”
BUDAPESTA, strada Király numărul 86.

Renumitele și mult căutatele cosmetice p. femei
întrec orice preparate franceze, au efect neîntrecut:
Allie camforată de față 1 teglă . . . cor. 2.—
Săpun lullienne 1 bucată . . . cor. 1.—
Pudră lullienne, în 3 culori, 1 cutie . . . cor. 1.60
Pastă de dinți Helena 1 teglă . . . cor. 2.—
Apă de păr împotriva căruntății și sticla . . . cor. 3.—
Spirț întăritor pentru păr 1 sticlă . . . cor. 2.—
Mult căutatele pastile Migrain pentru păr 1 cutie . . . cor. 2.—

**In atențiunea
negustorilor!**

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ca 2270)

**Ultoaie de
viță de vie**

netede americane și cu ră-
dăcini de diferite soiuri,
expediază cu garanță pen-
tru veritabilitate, assorti-
ment bogat, recunoscuta
firmă:

Küküllómenti első
szőlőoltvány telep
proprietar:

Caspari Friderich

Medgyes (com. Nagy-küküllő
Cereți prețurent!

(He 2298-24)

**Ceasornice,
Bijuterii,
Gramofoane, Plăci.**

Roagă să ni se
trimită
oferte!

Chiar și pentru
plătiri în rate.

Ceasornice „Strava”, Tela 8 cor. în sus, Inole-Hiero 50
filler. Lumar noua recepție de plăci. Mare magazin de
articuli pentru sport și lampă electrică pentru buzunar!
Pentru ceasornicele și gramofoanele noui se dă garanție
de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 8 ani.
Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gram-
foane. Schimb de aur și argint sdrăbit. Tótű
József, Cronometr și orologier artistic, Szeged
(Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de
recunoștință. Prețurenti ilustrați gratis. Permanent nou-
ități de plăci românești.

**SANATORUL ȘI HIDRO-
TERAPIA ISTVÁN-UTI**

TELEFON: 81—01.

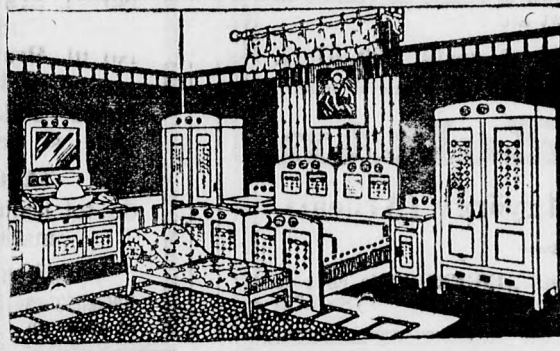
Din nou zidit, cel mai modern aranjat
institut particular de cură pentru sufe-
rinzii de boale chirurgice, interne și de
nervi. Cură hidrotropică și pentru bol-
navi externi. Cură magnetică Arsonvali-
sare. Toffelul de tratamente electroterape-
tice. Băi de acid carbonic. Băi solare.
Gimnastică suedeză. Röntgen.

Prim-medic-director:

Dr. VIKTOR DAPSY de DAPSY, operator.
Prospect.

Budapest, VII., István-út sarok
Hungária-út 9. (E 2225)

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VÂRȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Verseez).

Pregătește mobilele cele mai moderne
și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, co-
voare, perdele, țesături foarte fine și
mașini de cusut. — (Sa 113)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

**Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.**

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou
a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe ga-
ranție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt
bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu
deosebire CLOPOTBLE GĂURITE, de dănsul inven-
tate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea su-
perioară — ca violina — cu șașul ca figura S și au un ton mai intensiv,
mai adănc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât
cele de sistem vechi, astfel că un clopot patentat de 387 kg. este egal
în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechi. —
Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinestătătoare,
— spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și
spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curențe ilustrați trimț gratuit.

HOTEL „BOULEVARD”

SIBIU.
NAGYSZEBEN.

Zidit din nou s'a deschis în 1 Mai 1914.
Este situat în cel mai ceterat și mai
frumos loc în oraș. Priveliște admirabilă.
60 camere elegante moderne. Incălzire
centrală, electricitate, apă caldă și rece,
lift, garaj p. automobile, automobil la fie-
care tren. Restaurant propriu excelent.

Roagă binevoitor sprijin arendatorii:

HAYDEKER și KASPER.

Camere dela 3 cor. în sus.
Ha 2187

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA”, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinalele de toate materiile nefolosite care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedecă învierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgâreluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgâieli etc.

0 sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2.50 fil., 12 sticle 5 coroane.

Efectul purgativei de fier „LAXA”, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul” (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

0 sticlă cu îndrumările de lipsă costă 1.20 fileri.

Originalul „Laxa” și „Regenolul” se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán
farmacist în Erdőscentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune!
(Sa 572)

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(R. 1929—60).

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărîmi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.

Versendungsdepot Ungargasse 14.

(E 1968—50)

INSTITUT DE ASIGURARE ARDELEAN „TRANSYLVANIA”

**SIBIU, strada
Cisnădiei 1—5.**

„ :: :: (EDIFICIILE PROPRII.)

Asigurări împotriva focului, pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premiul recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții (pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și alte nenorociri întâmplătoare

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913 K. 5.635.328.12

Capitale asigurate pe viață achitate . . . . . „ 5.755.858.27

Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913 (foc . . . . . „ 144.436.366.—

(viață . . . . . „ 12.067.702.—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . . „ 2.696.458.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunei, stradă Cisnădiei nr. 5. la agentura principală în Arad, Brașov, Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

(Ta 239—52)